

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2022. gada 31. martā *

Valsts pienākumu neizpilde – Nodokļu uzlikšana energoproduktiem, ko izmanto energoietilpīgie uzņēmumi – Direktīva 2003/96/EK – 17. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 17. panta 4. punkts – Uzņēmumi, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma – Atbrīvojums no akcīzes nodokļa

Lietā C-139/20

par prasību sakarā ar valsts pienākumu neizpildi atbilstoši LESD 258. pantam, ko 2020. gada 16. martā cēla

Eiropas Komisija, ko sākotnēji pārstāvēja *M. Siekierzyńska* un *A. Armenia*, vēlāk – *A. Armenia*, pārstāves,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

pret

Polijas Republiku, ko pārstāv *B. Majczyna*, pārstāvis,

atbildētāja,

TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: Tiesas priekšsēdētāja vietnieks L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], kas pilda pirmās palātas priekšsēdētāja pienākumus, tiesneši Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*] (referents) un M. Safjans [*M. Safjan*],

ģenerālvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2021. gada 30. septembra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – poļu.

Spriedums

- 1 Ar prasības pieteikumu Eiropas Komisija lūdz Tiesu atzīt, ka, īstenojot tiesības, ar kurām tiek piešķirts pilnīgs atbrīvojums no akcīzes nodokļa energoproduktiem, ko izmanto energoietilpīgie uzņēmumi, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, Polijas Republika nav izpildījusi tai Padomes Direktīvas 2003/96/EK (2003. gada 27. oktobris), kas pārkārto Kopienas energoproduktus (OV 2003, L 283, 51. lpp.), 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 4. punktā paredzētos pienākumus.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2003/96

- 2 Direktīvas 2003/96 28. un 29. apsvērumā ir noteikts:

“(28) Var izrādīties nepieciešami atsevišķi atbrīvojumi vai samazinājumi nodokļu līmenī; jo īpaši stingrākas saskaņošanas trūkuma dēļ Kopienas līmenī, starptautiskas konkurences zaudējuma riska dēļ vai sociālu vai ekoloģisku apsvērumu dēļ.

(29) Jāpievērš uzmanība uzņēmumiem, kas slēdz nolīgumus, lai būtiski uzlabotu vides aizsardzību un enerģijas izmantošanas efektivitāti; starp šiem uzņēmumiem īpaša uzmanība jāpievērš energoietilpīgiem uzņēmumiem.”

- 3 Šīs direktīvas 4. pantā ir noteikts:

“1. Nodokļu līmeņi, kurus dalībvalstis piemēro 2. pantā minētajiem energoproduktiem un elektroenerģijai, nedrīkst būt zemāki par šajā direktīvā aprakstītajiem nodokļu līmeņiem.

2. Šajā direktīvā “nodokļu līmenis” ir kopējā maksa, ko uzliek attiecībā uz visiem netiešajiem nodokļiem (izņemot [pievienotās vērtības nodokli (PVN)]), kurus tieši vai netieši aprēķina atbilstoši energoproduktu un elektroenerģijas daudzumam, laižot apgrozībā.”

- 4 Minētās direktīvas 17. pantā ir paredzēts:

“1. Ja šajā direktīvā noteiktie minimālie nodokļu līmeņi tiek ievēroti caurmērā katrā uzņēmumā, dalībvalstis var piemērot nodokļu samazināšanu energoproduktu patēriņam, ko izmanto apkurei vai 8. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktā minētajiem nolūkiem, un elektroenerģijai šādos gadījumos:

a) par labu energoietilpīgam uzņēmumam.

“Energoietilpīgs uzņēmums” ir uzņēmums, kas minēts 11. pantā, kurā energoproduktu un elektroenerģijas iepirkumi sasniedz vismaz 3,0 % no produkcijas vērtības, vai valsts enerģētikas nodoklis, kas jāmaksā, sasniedz vismaz 0,5 % no pievienotās vērtības. Šajā definīcijā dalībvalstis var piemērot ierobežojošus jēdzienus, ieskaitot pārdošanas vērtības, procesa un nozares definīcijas.

“Energoproduktu un elektroenerģijas iepirkumi” ir uzņēmumā iepirktais vai ražotās enerģētikas faktiskās izmaksas. Iekļauj tikai elektroenerģiju, siltumu un energoproduktus, kurus izmanto apkurei vai 8. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktā minētajos nolūkos. Iekļauj visus nodokļus, izņemot atskaitāmo PVN.

“Produkcijas vērtība” ir apgrozījums, ieskaitot subsīdijas, kas ir tieši saistītas ar produktu cenu plus vai mīnus gatavās produkcijas, nepabeigtās produkcijas un tālākai pārdošanai iepirkto preču un pakalpojumu krājumu izmaiņas, mīnus tālākai pārdošanai paredzētu preču un pakalpojumu iepirkumi.

“Pievienotā vērtība” ir kopējais apgrozījums, par kuru jāmaksā PVN, ieskaitot eksporta preču pārdošanas apjomus mīnus kopējie iepirkumi, par kuriem jāmaksā PVN, ieskaitot importu.

Dalībvalstīm, kuras pašlaik piemēro valsts enerģētikas nodokļa sistēmas, kurās energoietilpīgi uzņēmumi definēti atbilstoši citiem kritērijiem, nevis enerģētikas izmaksām, salīdzinot ar produkcijas vērtību un valsts enerģētikas nodokli, kas jāmaksā, salīdzinot ar pievienoto vērtību, paredz pārejas laiku ne ilgāk kā līdz 2007. gada 1. janvārim, lai pielāgotu a) apakšpunkta pirmajā daļā noteikto definīciju;

b) ja ir noslēgti nolīgumi ar uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām vai ja īsteno tirgojam[u] atļauju shēmas vai ekvivalentus pasākumus, ciktāl tie sekmē vides aizsardzības mērķu sasniegšanu vai energoefektivitātes uzlabošanu.

2. Neatkarīgi no 4. panta 1. punkta dalībvalstis var piemērot nulles nodokļa līmeni energoproduktiem un elektroenerģijai, kā definēts 2. pantā, ja tos izmanto energoietilpīgi uzņēmumi, kas definēti šā panta 1. punktā.

3. Neatkarīgi no 4. panta 1. punkta dalībvalstis var piemērot nodokļa līmeni līdz 50 % no šajā direktīvā noteiktajiem minimālajiem līmeņiem energoproduktiem un elektroenerģijai, kā definēts 2. pantā, ja to izmanto 11. pantā definētie uzņēmumi, kuri nav energoietilpīgi uzņēmumi, kas definēti šā panta 1. punktā.

4. Uzņēmumi, kas gūst labumu no 2. un 3. punktā minētajām iespējām, slēdz nolīgumus, tirgojam[u] atļauju shēmas un veic ekvivalentus pasākumus, kas minēti 1. punkta b) apakšpunktā. Nolīgumiem, tirgojam[u] atļauju shēmām un ekvivalentiem pasākumiem jāveicina vides mērķu sasniegšana vai energoefektivitātes palielināšana, kas ir kopumā ekvivalenta tai, kas būtu sasniegta, ja būtu ievērotas Kopienas standarta minimālās likmes.”

5 Direktīvas 2003/96 I pielikumā ir paredzēti minimālie nodokļu līmeņi motordegvielai, kurināmajam un elektroenerģijai.

Direktīva 2003/87/EK

6 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK (2003. gada 13. oktobris), ar ko nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Savienībā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (OV 2003, L 275, 32. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un

Padomes Direktīvu (ES) 2018/410 (2018. gada 14. marts) (OV 2018, L 76, 3. lpp.) (turpmāk tekstā – “Direktīva 2003/87”), 10.b pantā “Pārejas pasākumi dažu energoietilpīgu nozaru atbalstam oglekļa emisiju pārvirzes gadījumā” ir noteikts:

“1. Nozares un apakšnozares uzskata par tādām, ko apdraud oglekļa emisiju pārvirzes risks, ja to tirdzniecības ar trešām valstīm intensitātes – kas definēta kā attiecība starp kopējo eksporta uz trešām valstīm vērtību, kam pieskaitīta importa no trešām valstīm vērtība, un Eiropas Ekonomikas zonas kopējo tirgus vērtību (gada apgrozījums plus kopējais imports no trešām valstīm) – reizinājums ar to emisiju intensitāti (izmērītu kā kg CO₂ attiecību pret to bruto pievienoto vērtību euro) ir lielāks par 0,2. Šādām nozarēm un apakšnozarēm piešķir bezmaksas kvotas laikposmam līdz 2030. gadam par 100 % no daudzuma, kas noteikts, ievērojot 10.a pantu.

2. Nozares un apakšnozares, attiecībā uz kurām tirdzniecības intensitātes ar trešām valstīm reizinājums ar to emisiju intensitāti ir lielāks par 0,15, var iekļaut 1. punktā minētajā grupā, izmantojot datus par 2014. līdz 2016. gadu un pamatojoties uz kvalitatīvu novērtējumu un šādiem kritērijiem:

- a) apmērs, kādā atsevišķām iekārtām šajā nozarē vai apakšnozarē ir iespējams samazināt emisiju līmeni vai elektroenerģijas patēriņu;
- b) pašreizējās un prognozētās tirgus iezīmes, tostarp attiecīgā gadījumā jebkāda vispārējā atsaucenes cena;
- c) peļņas daļ[a] kā iespējam[ais] indikator[s], ko izmanto, pieņemot lēmumus par ilgtermiņa investīcijām vai ražotņu pārvietošanu, ņemot vērā izmaiņas ražošanas izmaksās saistībā ar emisiju samazināšanu.

3. Nozares un apakšnozares, kas nepārsniedz 1. punktā minēto sliekšni, bet kuru emisiju intensitāte (izmērīta kā kg CO₂ attiecība pret to bruto pievienoto vērtību euro) pārsniedz 1,5, arī vērtē 4-ciparu līmenī (*NACE-4* kods). Komisija publisko minētā novērtējuma rezultātus.

Trijos mēnešos pēc pirmajā daļā minētās publiskošanas tajā pašā daļā minētās nozares un apakšnozares var Komisijai lūgt veikt vai nu kvalitatīvu novērtējumu par to oglekļa emisiju pārvirzes risku 4-ciparu līmenī (*NACE-4* kods), vai novērtējumu, balstoties uz preču klasifikāciju, ko izmanto, lai apkopotu statistiku par rūpniecisko ražošanu Savienībā, 8-ciparu līmenī (*Prodcom*). Minētajam nolūkam nozares un apakšnozares kopā ar pieteikumu iesniedz pienācīgi pamatotus, pilnīgus un neatkarīgi verificētus datus, lai Komisija varētu veikt novērtējumu.

Ja nozare vai apakšnozare izvēlas, ka to novērtē 4-ciparu līmenī (*NACE-4* kods), to var iekļaut 1. punktā minētajā grupā, balstoties uz 2. punkta a), b) un c) apakšpunktā minētajiem kritērijiem. Ja nozare vai apakšnozare izvēlas, ka to novērtē 8-ciparu līmenī (*Prodcom*), to iekļauj 1. punktā minētajā grupā ar noteikumu, ka šajā līmenī ir pārsniegts 1. punktā minētais sliekšnis, proti, 0,2.

Nozares un apakšnozares, kam bezmaksas kvotas aprēķina, balstoties uz 10.a panta 2. punkta ceturtajā daļā minētajām līmeņatzīmju vērtībām, arī var prasīt, lai tās novērtē saskaņā ar šā punkta trešo daļu.

Atkāpjoties no šā panta 1. un 2. punkta, dalībvalsts līdz 2018. gada 30. jūnijam var pieprasīt, lai Komisijas Lēmuma 2014/746/ES [(2014. gada 27. oktobris), ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai 2003/87/EK 2015.–2019. gada periodam nosaka sarakstu ar nozarēm un

apakšnozarēm, kurās pastāv būtisks oglekļa dioksīda emisiju pārvirzes risks (OV 2014, L 308, 114. lpp.),] pielikumā uzskaitītu nozari vai apakšnozari uzskata par iekļautu 1. punktā minētajā grupā attiecībā uz klasifikācijām 6-ciparu vai 8-ciparu līmenī (*Prodcom*). Jebkādu šādu pieprasījumu apsver vienīgi tad, ja pieprasītāja dalībvalsts konstatē, ka minētās atkāpes piemērošana ir pamatota, balstoties uz attiecīgās nozares vai apakšnozares nodrošinātiem pienācīgi pamatotiem, pilnīgiem, verificētiem un revidētiem datiem attiecībā uz pēdējiem pieciem gadiem, un savam pieprasījumam pievieno visu atbilstīgo informāciju. Pamatojoties uz šiem datiem, attiecīgā nozare vai apakšnozare tiek iekļauta attiecībā uz minētajām klasifikācijām, ja, vērtējot pēc neviendabīga 4-ciparu līmeņa (*NACE-4* kods), atklājas, ka tai ir ievērojami augstāka tirdzniecības un emisiju intensitāte – 6-ciparu vai 8-ciparu līmenī (*Prodcom*), kas pārsniedz 1. punktā noteikto sliekšni.

4. Uzskata, ka pārējās nozares un apakšnozares kvotu izmaksu lielāku daļu var iekļaut ražojumu cenās, un tām bezmaksas kvotas piešķir par 30 % apmērā no daudzuma, kas noteikts, ievērojot 10.a pantu. Ja vien saskaņā ar 30. pantu veiktajā pārskatīšanā netiek nolemts citādi, bezmaksas kvotas citām nozarēm un apakšnozarēm, izņemot centralizēto siltumapgādi, samazina par vienlīdzīgu apjomu pēc 2026. gada, lai sasniegtu mērķi līdz 2030. gadam panākt līmeni bez bezmaksas kvotām.

5. Komisija līdz 2019. gada 31. decembrim tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 23. pantu, lai šo direktīvu papildinātu attiecībā uz to nozaru un apakšnozaru noteikšanu, kuras apdraud oglekļa emisiju pārvirzes risks, kā norādīts šā panta 1., 2. un 3. punktā, darbībām 4-ciparu līmenī (*NACE-4* kods), ciktāl tas attiecas uz šā panta 1. punktu, pamatojoties uz datiem par trim nesenākajiem kalendārajiem gadiem, par kuriem ir pieejami dati.”

Polijas tiesības

- 7 2008. gada 6. decembra *Ustawa o podatku akcyzowym* (Likums par akcīzes nodokli; 2014. gada *Dz. U.*, 752. pozīcija) redakcijā, kas piemērojama šai prasībai (turpmāk tekstā – “Likums par akcīzes nodokli”), 31.a panta 1. punkta 8) apakšpunktā ir paredzēts:

“Ar nodokli apliekamus darījumus, kuriem piemērojams akcīzes nodoklis, atbrīvo no akcīzes nodokļa, ja šie darījumi attiecas uz ogļu produktiem apkurei:

[..]

- 8) ko veic energoietilpīgi uzņēmumi, kuri izmanto ogļu produktus un kuri ir ieviesuši sistēmu, lai sasniegtu vides aizsardzības mērķus vai palielinātu energoefektivitāti.”

- 8 Likuma par akcīzes nodokli 31.b panta 1. punkta 5) apakšpunktā ir noteikts:

“Ar nodokli apliekamus darījumus, kuriem piemērojams akcīzes nodoklis, atbrīvo no akcīzes nodokļa, ja šie darījumi attiecas uz gāzes produktiem apkurei:

[..]

- 5) ko veic energoietilpīgi uzņēmumi, kuri izmanto gāzes produktus un kuri ir ieviesuši sistēmu, lai sasniegtu vides aizsardzības mērķus vai lielāku energoefektivitāti.”

9 Likuma par akcīzes nodokli 31.c pants ir formulēts šādi:

“Uzskatāms, ka 31.a panta 1. punkta 8) apakšpunktā un 31.b panta 1. punkta 5) apakšpunktā minētā sistēma vides aizsardzības mērķu sasniegšanai vai energoefektivitātes palielināšanai ir šāda:

1) Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma atbilst 2015. gada 12. jūnija *ustawa o systemie handlu uprawnieniami do emisji gazów cieplarnianych* [(Likums par siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu; 2015. gada *Dz. U.*, 1223. pozīcija, un 2016. gada *Dz. U.*, 266., 542., 1579. un 1948. pozīcija)] un noteikumiem, kas pieņemti, pamatojoties uz šī paša likuma 25. panta 4. punktu un 29. panta 1. punktu;

[..].”

Pirmstiesas procedūra

- 10 2016. gada 3. februārī Komisija vērsa Polijas Republikas uzmanību uz iespējamo Likuma par akcīzes nodokli neatbilstību Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktam un 17. panta 4. punktam, jo ar šo valsts tiesisko regulējumu no akcīzes nodokļa ir atbrīvoti energoprodukti (ogļu un gāzes produkti), kurus izmanto energoietilpīgie uzņēmumi, tāpēc, ka uz tiem attiecas Direktīvā 2003/87 paredzētā Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Proti, Komisija uzskatīja, ka šie uzņēmumi nevarot automātiski, pamatojoties tikai uz to, ka uz tiem attiecas šī sistēma, saņemt atbrīvojumu no nodokļa saskaņā ar Direktīvas 2003/96 17. pantu, bet tiem šajā ziņā esot jāievieš sistēmas, kas ļauj sasniegt labākus vides aizsardzības vai energoefektivitātes mērķus nekā tie, kādus ļauj sasniegt šī sistēma.
- 11 2016. gada 31. marta atbildē Polijas Republika norādīja, ka minētā sistēma esot jāuzskata par tādu, kas ļauj īstenot labākus vides aizsardzības mērķus vai palielināt energoefektivitāti, un ka ar to vien, ka energoietilpīgiem uzņēmumiem tiek piemērota šī pati sistēma, pietiekot, lai tiem varētu piešķirt atbrīvojumu no nodokļa saskaņā ar Direktīvas 2003/96 17. pantu.
- 12 2018. gada 8. martā Komisija nosūtīja Polijas Republikai brīdinājuma vēstuli, kurā tā pārmeta šai dalībvalstij, ka, piešķirot pilnīgu atbrīvojumu no akcīzes nodokļa energoproduktiem, ko izmanto energoietilpīgie uzņēmumi, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, tā nav izpildījusi Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 4. punktā paredzētos pienākumus.
- 13 Ar 2018. gada 8. maija vēstuli Polijas Republika kategoriski noraidīja Komisijas pārmetumus, it īpaši tādēļ, ka Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma esot “tirgojamu atļauju shēma” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē.
- 14 2019. gada 26. jūlijā Komisija nosūtīja Polijas Republikai argumentētu atzinumu, kurā tā konstatēja, ka šī dalībvalsts nav izpildījusi no šīm tiesību normām izrietošos pienākumus.
- 15 2019. gada 19. septembra atbildē Polijas Republika saglabāja savu nostāju.
- 16 Nebūdama apmierināta ar Polijas Republikas sniegtajām atbildēm, Komisija nolēma vērsties Tiesā ar šo prasību.

Par prasību

Lietas dalībnieku argumenti

- 17 Prasības pamatojumam Komisija izvirza vienu iebildumu, kurā tiek apgalvots, ka, atbrīvojot no akcīzes nodokļa energoproduktus, kurus izmanto energoietilpīgie uzņēmumi, tāpēc, ka uz šiem uzņēmumiem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai paredzēti Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 4. punktā.
- 18 Komisija uzskata – lai saņemtu šo atbrīvojumu, energoietilpīgajiem uzņēmumiem ir jāpiemēro šajos noteikumos minētie nolīgumi, tirgojamu atļauju shēmas vai ekvivalenti pasākumi.
- 19 Šī iestāde uzskata, ka Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma nevarot būt “tirgojamu atļauju shēma” minēto tiesību normu izpratnē.
- 20 Protams, Komisija atzīst, ka Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma esot tirgojamu atļauju shēma, kuras mērķis ir veicināt siltumnīcas efektu izraisīto gāzu emisiju samazināšanos un līdz ar to vides aizsardzību.
- 21 Tomēr tā uzskata – tas vien, ka uz konkrētu uzņēmēju attiecas šī obligātā tirdzniecības sistēma, nevarot ļaut dalībvalstij uz to attiecināt atbrīvojumu no akcīzes nodokļa vai tā samazinājumu, pamatojoties uz Direktīvas 2003/96 17. panta 2. punktu.
- 22 Tātad no Eiropas Savienības Padomes deklarācijas, kas pievienota sēdes, kurā tika pieņemta Direktīva 2003/96, protokolam, izrietot, ka šī iestāde esot apņēmusies “konstruktīvi analizēt nodokļu pasākumus, kam jāpalīdz turpmāk īstenot Kopienas emisijas kvotu tirdzniecības sistēm[u], lai it īpaši novērstu nodokļu dubultu uzlikšanu”. Komisija uzskata – tas nozīmē, ka Savienības likumdevēja nodoms patiešām esot bijis tāds, lai līdzāspastāvētu ar Direktīvu 2003/96 ieviestais nodokļu režīms un pakļaušana Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmai. Tādējādi šo deklarāciju nevarot interpretēt tādējādi, ka ar to dalībvalstīm būtu atļauts atbrīvot no akcīzes nodokļa energoproduktus, ko izmanto uzņēmumi, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma.
- 23 Turklāt Direktīvas 2003/96 28. un 29. apsvēruma apstiprinot šī likumdevēja vēlmi nodrošināt, lai tās 17. pantā paredzētās nodokļu priekšrocības veicinātu vides aizsardzības vai energoefektivitātes uzlabošanu. Šādus mērķus nevarētu sasniegt, ja nodokļu atbrīvojums, pamatojoties uz šo tiesību normu, tiktu piešķirts vienkārši tāpēc, ka konkrētajam tirgus dalībniekam ir piemērojams kāds cits obligāts Savienības tiesību instruments, piemēram, emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Tāpēc Komisija uzskata, ka jēdziens “tirgojamu atļauju shēmas” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta nozīmē attiecas tikai uz sistēmām, kuras ļauj sasniegt vides mērķus vai palielināt energoefektivitāti, pārsniedzot rezultātus, kas tiek sasniegti, īstenojot citas Savienības tiesību aktos noteiktās obligātās sistēmas. Šajās tiesību normās paredzētajiem vides aizsardzības vai energoefektivitātes uzlabošanas mērķiem tātad būtu jāietver mērķi, kuri pārsniedz to, kas ir prasīts Savienības tiesību saistošajos instrumentos, piemēram, emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā.
- 24 Komisija arī norāda, ka nav pretrunu starp Direktīvas 2003/96 17. panta pašreizējo formulējumu un tās 2011. gada 13. aprīļa Priekšlikuma Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvu 2003/96 (COM(2011) 169), tekstu. Šajā priekšlikumā esot nošķirta, pirmkārt, enerģijas patēriņa vispārēja

aplūkšana ar nodokli un, otrkārt, jauna, tieši ar CO₂ saistīta nodokļa forma. Tādējādi, lai gan minētā priekšlikuma 14. panta 1. punkta d) apakšpunktā bija paredzēts ar CO₂ saistīts atbrīvojums no nodokļa tādu darbību gadījumā, uz kurām attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, tomēr šajā gadījumā nebija paredzēts nekāds atbrīvojuma režīms attiecībā uz vispārēju enerģijas patēriņa aplūkšanu ar nodokli. Tieši šī priekšlikuma dēļ par diferencētu attieksmi pret nodokļu uzlikšanu, kas saistīta ar CO₂, un vispārēju nodokļu uzlikšanu, kas saistīta ar enerģijas patēriņu, Komisija šī paša priekšlikuma 22. apsvērumā un 17. panta 2. punktā esot skaidri norādījusi, ka uz Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu neattiecas jēdziens “tirgojamu atļauju shēmas” tās 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē. Savukārt, tā kā Savienības likumdevējs neesot iekļāvis šo nošķiršanas priekšlikumu Direktīvā 2003/96, tajā neesot bijis jānorāda tāds pats precizējums. Komisija uzskata, ka tad, ja Savienības likumdevējs būtu vēlējies Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu iekļaut jēdzienā “tirgojamu atļauju shēmas” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē, tas to būtu darījis skaidri direktīvas pieņemšanas brīdī.

- 25 Turklāt Komisija uzskata, ka Polijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru atbilstoši Direktīvai 2003/96 nodokļu uzlikšana uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, pārkāpj LESD 191. panta 2. punktā ietvertu principu “piesārņotājs maksā”, nevar tikt atbalstīts.
- 26 Komisija arī uzskata – tas, ka Polijas Republika savos tiesību aktos ir ieviesusi nodokļu priekšrocības energoietilpīgajiem uzņēmumiem, kas ražo CO₂, tikai tāpēc, ka tie piedalās Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā, var izraisīt konkurences izkropļojumus iekšējā tirgū. Proti, Direktīvā 2003/87 jau esot paredzēti īpaši instrumenti, kuru mērķis ir apkarot konkurences izkropļojumus, piemēram, bezmaksas CO₂ emisijas kvotu piešķiršanu vai netiešu emisiju izmaksu kompensēšanu.
- 27 Rakstveida atbildēs uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem Komisija precizē, ka Likumā par akcīzes nodokli paredzētais atbrīvojums tiek piešķirts pat tad, ja attiecīgie uzņēmumi jau ir saņēmuši bezmaksas CO₂ emisijas kvotas, pamatojoties uz Direktīvu 2003/87. Līdz ar to Komisija uzskata, ka šādā veidā priekšrocības, kas izriet no atbrīvojuma no akcīzes nodokļa, sistemātiski pārklājas ar bezmaksas CO₂ emisijas kvotu sadali, pamatojoties uz šīs direktīvas 10.b pantu.
- 28 Komisija arī apgalvo, ka Polijas Republika esot paziņojusi par valsts atbalsta shēmu 2019. un 2020. gadam, saskaņā ar kuru noteikti uzņēmumi varēja pieteikties uz kompensāciju netiešo emisijas izmaksu daļējai segšanai. Komisija uzskatīja, ka šī shēma ir saderīga ar iekšējo tirgu ar nosacījumu, ka attiecīgais atbalsts netiek apvienots ar atbrīvojumu no nodokļa saskaņā ar Likumu par akcīzes nodokli. Komisija precizē, ka tikai pavisam nedaudzi uzņēmumi esot izmantojuši šo valsts atbalsta shēmu. Tā pieņem, ka saskaņā ar šo valsts tiesisko regulējumu piešķirtās nodokļu priekšrocības, kuras automātiski tiek piešķirtas ogleim un gāzei, ko uzņēmumi izmanto apkurei, ja uz energoietilpīgu uzņēmumu attiecas emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, uzņēmumiem ir izdevīgākas nekā netiešo emisijas izmaksu kompensācijas sistēma.
- 29 Visbeidzot, Komisijas ieskatā, ja energoietilpīgiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, tiktu piešķirts atbrīvojums no akcīzes nodokļa, tiktu apdraudēti no šīs sistēmas izrietošie vides stimuli, jo izmaksas, kas uzņēmumiem radušās, lai piedalītos šajā obligātajā sistēmā, varētu tikt kompensētas ar attiecīgo atbrīvojumu no nodokļa.

- 30 Polijas Republika neapstrīd, ka Likumā par akcīzes nodokli ir paredzēts pilnīgs atbrīvojums no akcīzes nodokļa energoproduktiem, it īpaši šo uzņēmumu izmantotajiem ogļu un gāzes produktiem, ar vienu vienīgu nosacījumu, ka uz šiem uzņēmumiem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma.
- 31 Rakstveida atbildēs uz Tiesas uzdotajiem jautājumiem Polijas Republika apstiprināja, ka saskaņā ar Likumu par akcīzes nodokli pilnīgs atbrīvojums no akcīzes nodokļa tiekot automātiski piemērots tikai tāpēc, ka uz energoietilpīgajiem uzņēmumiem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma. Tā arī apstiprināja, ka šis atbrīvojums esot piemērojams neatkarīgi no tā, vai energoietilpīgie uzņēmumi, kas to saņem, jau ir saņēmuši vai saņem bezmaksas emisijas kvotas saskaņā ar Direktīvu 2003/87.
- 32 Tomēr tā uzskata, ka Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma esot “tirgojamu atļauju shēma” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē.
- 33 Proti, šīs dalībvalsts ieskatā, pirmkārt, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma esot tirgojamu atļauju shēma, kas izpaužas kā kvotas, kuras var nodot vai iegādāties. Otrkārt, šāda sistēma ļaujot īstenot vides aizsardzības mērķus, it īpaši – veicinot būtisku siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju samazināšanos rentablā un ekonomiski efektīvā veidā, lai ievērotu Savienības un dalībvalstu saistības saskaņā ar Kioto protokolu, kā Tiesa esot atgādinājusi 2012. gada 29. marta spriedumā Komisija/Polija (C-504/09 P, EU:C:2012:178).
- 34 Pretēji Komisijai Polijas Republika uzskata, ka, lai attiecīgo režīmu varētu kvalificēt par “tirgojamu atļauju shēmu” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē, attiecīgā shēma nedrīkstot ļaut īstenot vides aizsardzības mērķus vai palielināt energoefektivitāti veidā, kas pārsniedz citu Savienības tiesību aktos paredzētu obligāto sistēmu īstenošanas rezultātus. Polijas Republika uzskata, ka Direktīvā 2003/96 šāda prasība neesot paredzēta.
- 35 Turklāt Polijas Republika uzskata, ka, tā kā Direktīva 2003/96 ir izstrādāta gandrīz vienlaikus ar Direktīvu 2003/87, ja Savienības likumdevējs būtu vēlējis izslēgt emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu no Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 4. punktā ietvertā jēdziena “tirgojamu atļauju shēma”, tas to būtu skaidri norādījis šajā direktīvā.
- 36 Attiecībā uz šī sprieduma 22. punktā minēto Padomes deklarāciju Polijas Republika uzskata, ka tajā esot vienīgi norādīts, ka šī iestāde ir apņēmusies analizēt nodokļu pasākumus, kas papildinās turpmāku Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas īstenošanu, lai izvairītos no nodokļu dubultas uzlikšanas. Šī deklarācija nekādā gadījumā neattiecoties uz Direktīvas 2003/96 17. panta piemērošanas noteikumiem. Turklāt Polijas Republika uzskata, ka Komisijas argumentācija, saskaņā ar kuru Direktīvas 2003/96 17. pantā paredzētās nodokļu priekšrocības nepiešķir energoietilpīgiem uzņēmumiem, kas ir ieviesuši obligāto Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu, izraisītu to, ka šiem uzņēmumiem tiktu uzlikts dubults slogs.
- 37 Polijas Republika apstrīd arī Komisijas argumentu, kas balstīts uz šī sprieduma 24. punktā minētā priekšlikuma direktīvai 22. apsvērumu. Šī dalībvalsts uzskata – no tā nevarot secināt, ka pirms minētā priekšlikuma Direktīvas 2003/96 17. pantā paredzētie tirgojamo atļauju režīmi neietvēra Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu. Attiecībā uz laikposmu pēc iepriekšminētā priekšlikuma direktīvai, tā kā tas nav ticis apstiprināts, esot skaidrs, ka Direktīvas 2003/96 17. pants joprojām ļauj dalībvalstīm piemērot atbrīvojumu energoietilpīgiem uzņēmumiem, uz kuriem attiecas šī sistēma.

Tiesas vērtējums

- 38 Komisijas prasība ir balstīta uz vienīgo iebildumu par to, ka Polijas Republika esot pārkāpusi Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktu un 17. panta 4. punktu, jo jēdziens “tirgojamu atļauju shēmas” šo tiesību normu izpratnē attiecoties tikai uz “brīvprātīgajām” shēmām, kurām ir jāļauj sasniegt vides aizsardzības mērķus vai palielināt energoefektivitāti, “pārsniedzot rezultātus, kas tiek sasniegti, īstenojot citas Savienības tiesību aktos noteiktās obligātās sistēmas”, piemēram, Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu Direktīvas 2003/87 izpratnē.
- 39 Jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/96 4. pantu dalībvalstis ar nodokli apliek tās piemērošanas jomā ietilpstošos energoproduktus, proti, degvielu, kurināmo un elektroenerģiju, tiem piemērojot nodokļu līmeņus, kas nevar būt zemāki par šajā direktīvā paredzēto minimālo līmeni.
- 40 Tomēr šīs direktīvas 17. panta 1. punktā dalībvalstīm ir atļauts piešķirt nodokļu samazinājumus energoproduktu patēriņam, kurus izmanto tostarp apkurei, ja vien šajā direktīvā paredzētie minimālie Savienības nodokļu līmeņi tiek ievēroti vidēji attiecībā uz katru uzņēmumu.
- 41 Šīs pašas tiesību normas b) apakšpunktā ir precizēts, ka šos samazinājumus var piemērot, ja nolīgumi tiek noslēgti ar uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām vai ja tiek īstenotas tirgojamu atļauju shēmas vai ekvivalenti pasākumi, ar nosacījumu, ka to mērķis ir sasniegt vides aizsardzības mērķus vai uzlabot energoefektivitāti.
- 42 Direktīvas 2003/96 17. panta 2. punktā dalībvalstīm ir atļauts piemērot nodokļa līmeni līdz nullei energoproduktiem un elektroenerģijai, uz ko attiecas šī direktīva, ja tos izmanto energoietilpīgie uzņēmumi.
- 43 Tomēr, lai saņemtu šādu atbrīvojumu, energoietilpīgiem uzņēmumiem ir jāatbilst šī 17. panta 4. punktā paredzētajiem nosacījumiem.
- 44 Šajā ziņā šajā tiesību normā ir prasīts, lai šie uzņēmumi piekristu nolīgumiem vai tirgojamu atļauju shēmām vai ekvivalentiem pasākumiem, kas minēti šīs direktīvas 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā, un tajā ir precizēts, ka šādiem nolīgumiem vai tirgojamu atļauju shēmām vai ekvivalentiem pasākumiem jāveicina vides mērķu sasniegšana vai energoefektivitātes palielināšana, kas ir kopumā ekvivalenta tai, kura būtu sasniegta, ja būtu ievērotas Savienības standarta minimālās likmes.
- 45 Lai pamatotu apgalvojumu, ka siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmu Savienībā Direktīvas 2003/87 izpratnē nevar uzskatīt par “tirgojamu atļauju shēmu” Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunkta un 17. panta 4. punkta izpratnē, Komisija apgalvo, ka šī shēma nozīmē, ka attiecīgie uzņēmumi to uzņemas brīvprātīgi. Taču tas tā neesot to uzņēmumu gadījumā, kuri piedalās siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmā Savienībā, ņemot vērā šīs sistēmas obligāto raksturu.
- 46 Šajā ziņā vispirms jānorāda, ka ar Direktīvu 2003/96 no tirgojamu atļauju shēmas jēdziena nav tieši izslēgta siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma Savienībā Direktīvas 2003/87 izpratnē.

- 47 Turklāt, kā ģenerālvokāts ir norādījis secinājumā 56. punktā, Direktīvas 2003/96 17. panta 4. punkta formulējumā ir minēti šīs direktīvas 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā norādītie nolīgumi vai tirgojamu atļauju shēmas vai ekvivalenti pasākumi. Saskaņā ar minēto b) apakšpunktu ir jānošķir, pirmkārt, “nolīgumi”, kas noslēgti ar uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, un, otrkārt, it īpaši tirgojamu atļauju shēmas, kas tiek “īstenotas”.
- 48 No tā izriet, ka šīs tiesību normas nevar tikt interpretētas tādējādi, ka ar tām no to piemērošanas jomas ir izslēgta uzņēmumu dalība tādā obligātā shēmā kā siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēma Savienībā.
- 49 Līdz ar to, runājot par Komisijas apgalvojumu, saskaņā ar kuru Direktīvas 2003/96 17. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 17. panta 4. punktā minētais jēdziens “tirgojamu atļauju shēma” ir jāinterpretē tādējādi, ka tas attiecas tikai uz sistēmām, kuras ļauj sasniegt vides aizsardzības mērķus vai palielināt energoefektivitāti, kas pārsniedz citu obligāto sistēmu īstenošanas rezultātus, jākonstatē, ka šādu šo tiesību normu interpretāciju to formulējums nepamato.
- 50 Turklāt, kā ģenerālvokāts ir uzsvēris secinājumā 51. punktā, pretēji tam, ko apgalvo Komisija attiecībā uz šī sprieduma 22. punktā minēto Padomes deklarāciju, šāda deklarācija, kurai nav nekādas normatīvas nozīmes, nevar būt pretrunā Savienības tiesību normas skaidrajam formulējumam.
- 51 Vēl jāatgādina, ka Tiesa jau ir uzskatījusi, ka kvotu tirdzniecības sistēmas galamērķis ir vides aizsardzība, samazinot siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas (šajā nozīmē skat. it īpaši spriedumus, 2008. gada 16. decembris, *Arcelor Atlantique* un *Lorraine* u.c., C-127/07, EU:C:2008:728, 31. punkts, kā arī 2012. gada 29. marts, Komisija/Polija, C-504/09 P, EU:C:2012:178, 77. punkts).
- 52 Tomēr no Direktīvas 2003/96 17. panta 4. punkta izriet, ka, lai varētu saņemt pilnīgu atbrīvojumu no akcīzes nodokļa saskaņā ar tās 17. panta 2. punktu, vides stimuli, kas izriet no nolīgumu, tirgojamu atļauju shēmu vai ekvivalentu pasākumu piemērošanas, ir jābūt aptuveni līdzvērtīgiem tam, kas būtu iegūts, ja tiktu piemēroti šīs direktīvas I pielikumā paredzētie minimālie nodokļu līmeņi.
- 53 No tā izriet, ka saskaņā ar Direktīvas 2003/96 17. panta 4. punktu energoietilpīgie uzņēmumi, uz kuriem attiecas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēma, šī iemesla dēļ vien automātiski nevar saņemt pilnīgu atbrīvojumu no akcīzes nodokļa saskaņā ar šīs direktīvas 17. panta 2. punktu, ja nav pierādīts, ka ir izpildīts šī sprieduma iepriekšējā punktā atgādinātais nosacījums.
- 54 Tomēr, kā secinājumā 58. punktā ir konstatējis ģenerālvokāts, Komisija prasības pieteikumā nav norādījusi, ka Polijas tiesību aktos šis nosacījums nebūtu ievērots.
- 55 No Tiesas Reglamenta 120. panta c) punkta un ar šo tiesību normu saistītās judikatūras izriet, ka pieteikumā par lietas ierosināšanu ir jānorāda strīda priekšmets, izvirzītie pamati un argumenti, kā arī kopsavilkums par pamatiem un tie ir jānorāda pietiekami skaidri un precīzi, lai atbildētājs varētu sagatavot savu aizstāvību un lai Tiesa varētu veikt pārbaudi (spriedums, 2015. gada 16. septembris, Komisija/Slovākija, C-361/13, EU:C:2015:601, 21. punkts).

- 56 No tā izriet, ka galvenie faktiskie un tiesiskie apstākļi, ar kuriem ir pamatota prasība, pašā pieteikumā ir jānorāda tekstuāli loģiskā un saprotamā veidā un prasības pieteikumā ietvertajiem prasījumiem ir jābūt formulētiem nepārprotami, lai it īpaši izvairītos no tā, ka Tiesa lemj *ultra petita* (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2010. gada 28. oktobris, Komisija/Malta, C-508/08, EU:C:2010:643, 16. punkts).
- 57 Šādos apstākļos Komisijas vienīgais iebildums un līdz ar to prasība ir jānoraida kā nepamatota un līdz ar to nav jālemj par to, vai Polijas tiesību aktos ir ievērots šī sprieduma 52. punktā minētais nosacījums.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 58 Saskaņā ar Tiesas Reglamenta 138. panta 1. punktu lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs. Tā kā Polijas Republika ir prasījusi piespriezt Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šai pēdējai spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (pirmā palāta) nospriež:

1) Prasību noraidīt.

2) Eiropas Komisija atlīdzina tiesāšanās izdevumus.

[Paraksti]